

UN MODEL AVANSAT DE IMPLEMENTARE A APLICAȚIILOR WEB

Gheorghe CARMOCANU

LCȘ „Proiectarea sistemelor informatice”

The model of elaboration of Web applications by means of the modern tool ASP.NET 2.0 is considered in this work. The attention is focusing on the usage of the multiple managing systems of the data bases and of the store, on the object-oriented approach of the data management operations, on the usage of a module which should permit an easy and facile management of the configuration settings.

1. Problema

În prezent, foarte multe procese de prelucrare a informației, cum ar fi procesele ce țin de instruirea la distanță, e-commerce și altele, pot fi automatizate cu ajutorul aplicațiilor Web. Astfel, îmbunătățirea tehnologiilor de elaborare a aplicațiilor Web prezintă o problemă de mare importanță practică și teoretică. De regulă, o aplicație Web are arhitectură de tipul client-server (Fig.1) [1,2].

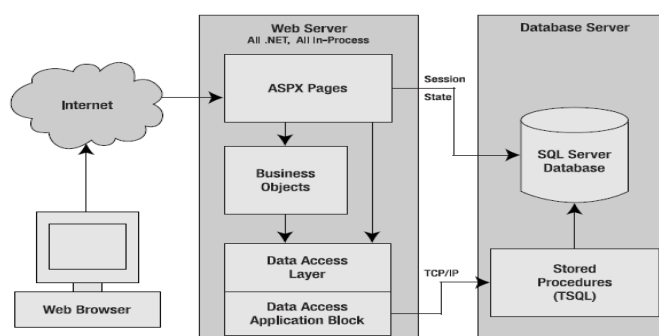

Fig.1. Structura funcțională a unei aplicații Web.

Implementarea în program a aplicațiilor Web se realizează, de regulă, cu ajutorul unui sistem instrumental (de exemplu, ASP, PHP, Perl) și al unor sisteme de gestionare cu Baze de Date (BD) (cum sunt MySQL, PostgreSQL, SQL Server 2000/2005 etc). Realizarea unei aplicații Web cu ajutorul sistemelor instrumentale menționate se încadrează în una din următoarele metodologii:

- aplicarea scripturilor care se interpretează de către o resursă software plasată pe partea server;
- aplicarea componentelor separate, care sunt executate de server atunci când sunt apelate. Principalele dificultăți întâmpinate la realizarea aplicațiilor cu ajutorul sistemelor instrumentale enumerate mai sus consistă în următoarele: timp de dezvoltare mare din cauza tehnicilor de realizare a modulelor și a interacțiunii dintre ele, abilitatea scăzută asupra controlului setărilor de securitate și utilizarea ineficientă de resurse.

O altă problemă a acestei metode rezidă în faptul că serverul Web trebuie să creeze câte o instanță a aplicației pentru fiecare cerere a clientului. Acest model face ca aplicațiile respective să fie mult mai puțin utilizate în medii cu un număr mare de utilizatori simultani, în afara faptului că realizarea codului cere o foarte mare atenție. Aplicațiile de acest tip de asemenea pot fi greu de scris, de depanat și integrat cu celelalte componente [2]. Această situație impune căutarea unui mod mai eficient de implementare a unei aplicații Web. În continuare se face analiza unui model de implementare a unei aplicații Web cu aplicarea sistemului ASP.NET.

2. Posibilități oferite de sistemul ASP.NET

O parte din caracteristici prin care ASP.NET diferă de platformele anterioare de dezvoltare a aplicațiilor Web sunt: - ASP.NET impune un model de programare complet orientată obiect și o arhitectură a aplicației bazată pe controlul și reutilizarea codului; - ASP.NET oferă abilitatea de a codifica aplicația în orice limbaj suportat de platforma .NET Framework (inclusiv Visual Basic, C#, J# și alte limbaje) [3]; - ASP.NET, în

cadru mediului .NET, are acces la unități reutilizabile de cod; - paginile și componentele ASP.NET sunt compilate la prima cerere în loc să fie interpretate de fiecare dată când sunt utilizate; -ASP.NET include, de asemenea, prin intermediul componentei ADO.NET, un bun model de acces la date și flexibil în procesul utilizării memoriei **cache** pentru a crește performanța aplicațiilor [4,9,12].

3. Principii de elaborare a arhitecturii unei aplicații Web

O aplicație Web, realizată cu o astfel de tehnologie, este formată dintr-un număr de module separate între ele, pentru a putea administra conținut dinamic, cum ar fi: cursurile, forumurile, știrile, sondajele, mesajele de e-mail. Problemele comune referitoare la proiectarea unei aplicații implică: - **proiectarea multistrat** (*n-tier*) – separarea codului de acces la date de codul de tranzacționare (prelucreare) a datelor și de codul de prezentare a acestora (interfața utilizator); - **decuplarea nivelurilor** – izolarea procedurilor de acces la date, astfel încât să fie permisă utilizarea de sisteme diferite de baze de date, fără a fi nevoie de schimbări la nivelul obiectelor de tranzacționare sau să implice schimbări în nivelul de prezentare; - **maparea datelor relaționale în clase orientate obiect** – proiectarea obiectelor de tranzacționare pentru a expune datele extrase din nivelul de acces la date într-un format reprezentat obiect; - **suportul de caching al obiectelor de tranzacționare** (administrarea memoriei cache) – salvarea datelor extrase din baza de date în memoria cache, pentru eventuala reutilizare a acestora pe parcursul unei sesiuni de lucru, acesta având ca rezultat creșterea performanțelor aplicației prin utilizarea scăzută a CPU și reducerea traficului de rețea. Celor enumerate mai sus li se alătură: **administrarea și comunicarea excepțiilor** și a unor evenimente importante, cum ar fi ștergerea unei înregistrări, ajutor în caz de eșec al sistemului, realizarea **monitorizării stărilor și auditul sistemului**. De asemenea, s-au avut în vedere problemele referitoare la stocarea setărilor de configurare a modulelor aplicației într-o locație din care pot fi ușor citite și modificate, crearea claselor de ajutor destinate să simplifice accesul la aceste setări, atașarea controalelor interfeței utilizator (User Interface (UI)) la datele extrase la nivelul logic de tranzacționare, transferând astfel rolul de administrare a datelor nivelului logic de tranzacționare, nivelul UI focalizându-se mai mult pe prezentarea datelor.

4. Proiectarea unei aplicații pe niveluri

Proiectarea multistrat (*n-tier*), a aplicațiilor ASP.NET, divide funcționalitatea componentelor și codul aplicației în niveluri separate. În general, pot exista patru niveluri (Fig.2): 1) **Nivelul de date (sursa de date)** – acesta poate fi o bază de date, un fișier XML, un fișier text sau orice alt sistem de stocare a datelor; 2) **nivelul de acces la date (DAL – Data Access Layer)** – presupune extragerea și administrarea datelor stocate în baza de date; 3) **nivelul logic de tranzacționare (BLL – Business Logical Layer)** – include preluarea datelor extrase de nivelul de acces la date, le prelucrează și le expune clientului prin mai multe căi abstracte, ascunzând detaliile nivelului de jos. 4) **nivelul de prezentare (UI – User Interface)** – codul care specifică ceea ce trebuie să vadă utilizatorul pe ecran, inclusiv formatarea datelor și meniul de navigare în sistem. Aceste niveluri sunt proiectate să ruleze în interiorul unui browser Web [4].

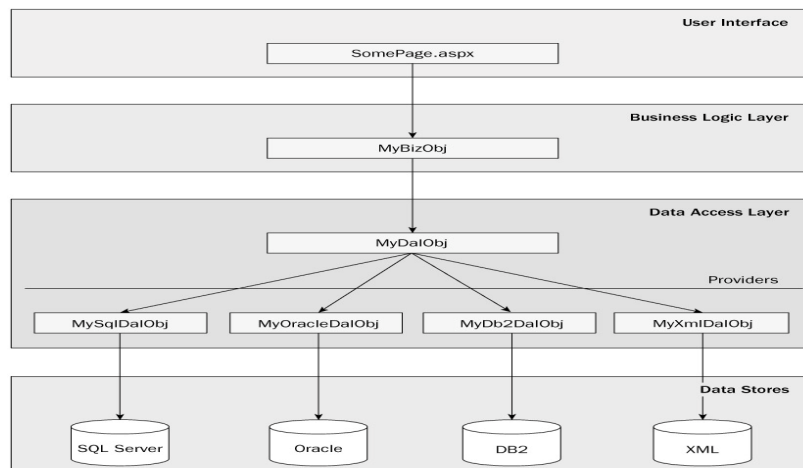

Fig.2. Schema funcțională pe straturi a unei aplicații Web.

În funcție de dimensiunea și complexitatea aplicației pot fi incluse niveluri suplimentare sau nivelurile menționate pot fi combinate. Pentru organizarea claselor în modelul obiectual al aplicației se vor utiliza spații de nume [5].

4.1. Alegerea mecanismului de memorare a datelor

Pentru realizarea acestui nivel se propune de a fi utilizat serverul de baze de date „SQL Server 2005” al firmei Microsoft, care oferă mai multe avantaje: include excelente unelte din mediul Visual Studio; oferă preț relativ scăzut și nivel ridicat al performanțelor sub platforma Windows; asigură administrarea ușoară a datelor. O versiune SQL Server 2005 cu performanțe ridicate în realizarea aplicațiilor Web este ediția *free* SQL Server 2005 Express Edition [6]. Toate edițiile SQL Server 2005 sunt echivalente funcțional, principalele diferențe fiind legate de uneltele de administrare GUI. Puternica integrare a componentei Runtime cu mediul NET. (SQL Server având comportament de gazdă pentru motorul CLR – Common Language Runtime) permite scrierea de funcții UDS (User Defined Function) și UDT (User Defined Type) în cod VB.NET sau C#, introducerea tipurilor de date native XML [13] și suport pentru paginație. Limitările ediției Express sunt cele referitoare la: interzicerea lucrului cu mai mult de o unitate CPU, admiterea numai 1 GB RAM; mărimea fizică a bazei de date poate fi de maximum 4 GB [7].

4.2. Proiectarea nivelului de acces la date

Se preferă ca codul de acces la date să fie separat de alte coduri ale aplicației Web, din mai multe motive. În cazul aplicațiilor Web mijlocii și mari, realizatorii UI pot fi diferiți față de cei care creează codul de acces la date. Păstrând datele de conținut în obiecte separate asigurăm abstractizarea *high-level* a tabelor, procedurilor stocate, numelor câmpurilor și a interogărilor SQL care lucrează cu ele. Menținând codul de acces la date în clasele comune ale modului DAL, atunci când vom avea nevoie să facem modificări (schimbarea unei interogări, tipuri de sortare etc.), vom modifica codul numai în aceste clase, paginile care le apelează rămânând neschimbate. Plasarea codului puternic structurat la nivelul paginilor Web ar face destul de dificilă migrarea către un alt sistem RDBMS (Relational Data Base Management System) sau asigurarea unui suport pentru mai multe sisteme RDBMS [15]. Nivelul DAL este alcătuit dintr-un număr de clase care extrag datele din baza de date prin intermediul procedurilor stocate și le returnează ca o colecție de clase. Fiecare model de aplicație Web va avea propria clasă abstractă de bază și una sau mai multe clase provider, care realizează implementarea concretă a sistemului RDBMS specificat.

4.2.1. Proiectarea modelului de acces la date

Un lucru de care trebuie să se țină cont atunci când se proiectează aplicații Web este că pot fi utilizate surse de gestionare a datelor multiple, cum ar fi: SQL Server, Oracle, MySQL, DB2 etc. Sistemul RDBMS are funcții și dialecte SQL diferite, procedurile de stocare și parametrii pentru instrucțiunile SQL sunt transmiși prin sintaxă diferită, au tipuri de date diferite etc. Adăugarea suportului pentru surse de gestionare de date multiple se face prin utilizarea unui model **provider** (furnizor).

Pentru a evita dezavantajele descrise mai sus, se va utiliza o clasă de bază abstractă, în care va fi definită sintaxa publică a metodelor **CRAȘ** (Create, Redenumire, Actualizare, Ștergere), și vor fi implementate unele metode de ajutor. Codul de acces la date se va implementa prin intermediul unor clase, care moștesc clasa de bază abstractă și realizează implementarea concretă a metodelor abstracte. Aceste clase secundare se numesc **provider-i (furnizori)** și sunt de obicei specifice unui anumit mediu de stocare a datelor [8]. Clasa de bază are o proprietate statică *Instanța* care creează și returnează o instanță a clasei provider, în concordanță cu care este specificat în fișierul de configurare **Web.config**. Această proprietate este utilizată de clasele de tranzacționare pentru a obține o referință la obiectele modului **DAL** pentru a extrage/modifica date. Clasele de tranzacționare, în schimb, sunt utilizate de nivelul UI, care nu accesează niciodată direct nivelul DAL de acces la date. Acest mod de abordare, numit **model provider**, permite de a crea rapid codul, deoarece dispunem de toate optimizările disponibile ale suportului de date ales. Modulele referitoare la autentificare, comunitatea de membrii profilul utilizatorului, administrarea conținuturilor din această aplicație Web utilizează acest model provider.

4.2.2. Obiectul DataSet și entități definite de utilizator

Atunci când clasele modului BLL apelează unele metode ale modului DAL pentru a extrage date, se pune problema de a defini formă de recepționare a acestora. Datele pot fi recepționate ca un obiect DataSet/DataTables sau ca o colecție de obiecte ale claselor entități definite de utilizator. Obiectele DataSet/DataTables au unele dezavantaje care se referă la: performanța și scalabilitatea scăzută, reprezentarea datelor și regulile de validare a tranzacțiilor [7]. Totuși, în această prezentare a aplicației Web, se propune utilizarea obiectului DataSet/DataTables pentru a transfera date între niveluri DAL și BLL, dar nu și din nivelul BLL în nivelul UI. Nivelul BLL va adăuga toată logica de validare și va transfera datele de interes general din obiectul DataSet/DataTables într-o colecție adaptată de obiecte de tranzacționare, care va fi transmisă nivelului UI sub forma unui set de date specific claselor orientate obiect.

Un *obiect entitate definit de utilizator* este o clasă care conține datele extrase dintr-o bază de date printr-o cale orientată obiect abstractizând schema de stocare a datelor și celelalte detalii. În această prezentare a aplicației Web se propune utilizarea colecțiilor particularizate de entități definite de utilizator pentru a transfera și prelucra date între niveluri DAL și BLL și între niveluri BLL și UI. În primul caz, clasele entitate sunt foarte simple, deoarece ele cuprind doar datele extrase din baza de date și fără metode de inserare, actualizare și ștergere. În al doilea caz, clasele sunt mult mai complexe: ele conțin date, dar au și alte proprietăți care se referă la obiectele-fiu sau la obiectele-părinte și metode pentru a manipula datele. Aceste clase sunt, deseori, numite *obiecte domeniu*. Obiectele domeniu sunt ușor de întreținut, rapid de încărcat din baza de date, ușor de utilizat în memorie, deoarece permit încărcarea numai a înregistrărilor de care în mod real avem nevoie și numai atunci când sunt necesare, în loc să încarce totul în același timp printr-o singură cerere. Permit adăugarea unei logici particularizate de validare, deoarece datele sunt conținute în proprietăți pe care le putem extinde conform logicii de care avem nevoie [3].

4.2.3. Proceduri de stocare și interogări SQL text

Există două moduri de proiectare pentru accesul la baze de date. Unul este cel în care utilizăm instrucțiunile SQL prin intermediul procedurilor stocate și utilizarea obiectelor SqlCommand pentru execuția acestor proceduri. Celălalt mod constă în stocarea instrucțiunilor SQL sub formă de text care să fie executate prin intermediul obiectelor SqlCommand. Performanțele procedurilor stocate și ale interogărilor SQL text sunt asemănătoare în cele mai multe cazuri. Procedurile stocate sunt mai performante decât instrucțiunile SQL text, deoarece sunt precompilate (nu ne referim la compilare ca la un program binar, ci analizate și utilizate să genereze un plan de execuție) și stocate în memoria cache prin serverul de baze de date. Însă, numeroși autori uită să menționeze că acest lucru se întâmplă și cu interogările SQL text, atunci când utilizăm instrucțiuni parametrizate (acestea permit evitarea atacurilor de securitate de tip injection SQL) [7,11]. În aplicațiile Web procedurile stocate oferă o serie de avantaje. Procedurile stocate au numele mai scurt și invariabil, ceea ce permite motorului SQL Server să găsească mai rapid planul de execuție în memoria cache; permit un control al securității de acces la date mult mai fin; reduc traficul în rețea; permit adăugarea de securitate la nivel de înregistrare. Un alt avantaj al procedurilor stocate este că furnizează o stratificare a codului. Nu există cod SQL la nivelul modului DAL. Acest lucru este de dorit, deoarece ne permite să distribuim nivelul DAL compilat, iar eventualele ajustări și optimizări în codul procedurilor stocate nu vor avea nici un impact asupra codului DAL, nemaifiind nevoie să-l recompilăm.

Nu în toate cazurile procedurile stocate reprezintă cea mai bună alegere. Cel mai mare avantaj al utilizării instrucțiunilor SQL text este că sunt mult mai flexibile. În aplicațiile Web sunt utilizate cu succes, la prelucrarea și prezentarea datelor prin intermediul nivelului UI instrucțiunile SQL text. Pentru implementarea formularelor referitoare la filtrări și căutări avansate prin UI, în care utilizatorul are să introducă parțial text în controalele de tip text, el trebuie să filtreze conținutul unor câmpuri și să ordoneze rezultatele altor câmpuri ale bazei de date. Instrucțiunile SQL text permit implementarea caracteristicii de paginație prin care rezultatele sunt afișate pe mai multe pagini, păstrând astfel performanțele și scalabilitatea și eliminând plictiseala utilizatorului, prin reducerea timpului de încărcare, în cazul tabelelor cu foarte multe înregistrări.

4.3. Proiectarea nivelului logic de tranzacționare

Datele returnate de nivelul DAL sunt încă brute, chiar dacă sunt conținute în clase, deoarece aceste clase entitate nu adaugă nimic, ele sunt numai niște tipuri de containere utilizate pentru a muta datele dintr-o parte în alta. Nivelul BLL prelucreză aceste date, adaugă logica de validare și proprietăți calculate, schimbă spe-

cificatori de acces pentru unele proprietăți, adaugă instanțe și metode statice ca să extragă datele, pentru inserare, editare, ștergere. Această reprezentare orientată obiect și puternic tipizată a oricăror date furnizează o extrem de puternică abstractizare a bazei de date, care nu doar stochează datele, ci furnizează și un set puternic de clase pe care constructorii UI le pot utiliza, fără chiar să cunoască detalii despre locul în care și cum sunt stocate datele brute, câte tabele utilizează baza de date și care sunt relațiile dintre ele. Acest mod de abordare ușurează muncă constructorilor UI, oferă rezultate ușor de administrat și o siguranță crescută, dă posibilitatea de a modifica la nivelul low-level baza de date, fără să producă o ruptură cu codul interfeței utilizator și, de asemenea, susține motivația utilizării proiectării multistrat.

5. Setările de configurare

Administrarea configurărilor nu poate fi încadrată în nici unul dintre cele trei niveluri, dar este folosită de toate nivelurile. La prezentarea nivelurilor DAL și BLL am menționat că aplicația Web va avea un număr de setări de configurare, cum ar fi: numele provider-ului nivelului DAL, starea memoriei cache, durata de păstrare a datelor în memoria cache și șirul de conectare la baza de date. Nivelul UI va avea nevoie de locația unde se vor salva adresele de e-mail trimise din formularul Contact al aplicației, textul predefinit pentru subiectul mesajului etc. Toate aceste setări sunt salvate în fișierul de configurare Web.config din directorul rădăcină al aplicației Web. Datorită reprezentării în format text, acesta este foarte ușor de administrat de către un administrator utilizând un simplu editor de text. Odată modificat acest fișier, ASP.NET îl va încărca automat și noile modificări vor putea fi folosite chiar de utilizatori online la primul refresh, fără să fie nevoie de a reseta serverul IIS [12].

5.1. Secțiuni de configurare definite de utilizator

Aplicația Web de tip multistrat, realizate cu ASP.NET 2.0, are un număr de setări pentru fiecare modul, astfel încât am definit o singură secțiune de configurare cu câte un subelement pentru fiecare modul. Fiecare modul va avea propriile sale setări pentru provider, șirul de conectare și administrare a memoriei cache. Cu toate acestea, este bine să se precizeze unele valori predefinite pentru aceste setări la nivel de secțiune, astfel încât, dacă dorim să utilizăm același șir de conectare pentru toate modulele, nu va trebui specificat pentru fiecare modul în parte, ci numai odată pentru întreaga aplicație Web.

În noua versiune ASP.NET 2.0 este mult mai ușor să utilizăm secțiunile definite de utilizator, aceasta fiind și metoda cea mai preferată. Acest lucru poate fi realizat prin crearea unei clase particularizate, care să moștenească clasa ConfigurationSection din spațiul de nume System.Configuration, și declararea proprietăților sale ca fiind publice, cu atributul ConfigurationProperty, pentru a preciza că este nevoie ca valorile lor să fie citite din fișierul Web.config. Pentru citirea setărilor prin cod se va utiliza metoda GetSection a clasei de bibliotecă WebConfigurationManager [9].

6. Modul de gestionare a comunității de membri

Modelul de dezvoltare analizat în prezentul articol este orientat spre elaborarea unei aplicații Web dinamice. Deci, este considerată o aplicație Web bazată pe conținut, în care părți semnificative ale acesteia pot fi ușor modificate sau actualizate de către unii utilizatori privilegiați. Această funcționalitate este în mod general numită **Content Management System** (CMS - Sistem de Management al Conținutului) [3]. Un sistem al unei comunități de membri este necesar pentru cele mai multe site-uri, nu numai pentru gestionarea utilizatorilor, dar și pentru administrarea drepturilor de acces la conținut. Componenta de administrare poate fi la fel de complexă ca o aplicație.

Un sistem al unei comunități de membri trebuie: să permită administrarea unor activități; crearea conturilor utilizator să poată fi realizată independent utilizând un formular de înregistrare online; să permită utilizatorilor schimbarea drepturilor de autentificare (parolă, profil etc.) sau recuperarea acestora, la necesitate. Administratorul trebuie să poată modifica drepturile de acces la anumite componente ale site-ului sau anumite pagini individuale, pentru un utilizator. Drepturile de autorizare ar trebui să fie editabile și după distribuirea site-ului, fără a fi necesară modificarea codului. Sistemul trebuie să permită administratorului site-ului să acceseze informații statistice (numărul total de utilizatori înregistrați, numărul utilizatorilor online, date referitoare la administrarea conturilor). Sistemul trebuie să permită fiecărui utilizator înregistrat să salveze informațiile referitoare la datele personale în sursa de date, astfel încât setările să persiste între sesiunile de lucru.

6.1. Administrarea conturilor utilizator

Principala clasă din cadrul securității ASP.NET 2.0 este **System.Web.Security.Membership**, care expune un număr de metode statice pentru crearea, ștergerea, actualizarea și extragerea utilizatorilor înregistrați. Metodele acestei clase acceptă sau returnează instanțe ale clasei a doua **System.Web.Security.MembershipUser**, care reprezintă de fapt un singur utilizator și furnizează detalii despre acesta prin intermediul metodelor acestei clase. Aceste două clase au fost utilizate pentru implementarea zonei de administrare a aplicației, pentru: extragerea numărului de utilizatori, determinarea utilizatorilor online, implementarea funcției de căutare după o mască dată (nume parțial, adresă de e-mail etc.), detalii de logare. De asemenea, pentru operațiile de prelucrare a datelor reprezentând conturile se va utiliza modelul provider .NET de abstractizare a datelor prin intermediul claselor. Clasa Membership utilizează o clasă secundară pentru a implementa suportul logic de acces la datele conturilor stocate în baza de date. Utilizând ca suport pentru date serverul SQL Server Express 2005, poate fi ales ca provider de date SQLServerProvider. Există și posibilitatea să se editeze propriul provider sau să se utilizeze un altul, predefinit de terți (Oracle, MySQL, sau chiar pentru fișiere XML). Selectarea unuia sau altuia dintre aceștia făcându-se prin anumite setări în fișierul web.config. Considerăm utilizarea modelului provider destul de flexibilă, deoarece putem schimba providerul folosit de interfața API a comunității de membri fără să afectăm codul [10].

6.1.1. Constituirea și utilizarea rolurilor

Completarea unui sistem de autentificare/autorizare se face prin intermediul rolurilor. Rolurile sunt utilizate pentru gruparea utilizatorilor cu scopul utilizării împreună a unui set de permisiuni sau autorizări. ASP.NET 2.0 are propriul suport pentru roluri și oferă performanțe și flexibilitate destul de bună în ceea ce privește securitatea. Sistemul de roluri, ca, de altfel, mai toate componentele acestui modul, se bazează pe șablonul de proiectare a modelului provider. Opțiunile de configurare (activare roluri, activare memorie cookie) vor fi precizate prin intermediul atributelor elementului <roleManager> din fișierul de configurare Web.config. Administrarea informațiilor despre roluri prin program se va face prin intermediul metodelor statice ale clasei System.Web.Security.Roles [10].

6.1.2. Utilizarea rolurilor pentru protejarea paginilor împotriva accesului neautorizat

Există două căi pentru a controla și a proteja accesul la paginile sensibile. O putem face într-un mod imperativ (algoritm) sau într-un mod declarativ (folosind fișiere Web.config). Sistemul de roluri se integrează perfect cu interfața standard de securitate IPrincipal, care este implementată ca un obiect returnat de proprietatea User a paginii. Pentru a preîntâmpina dezavantajul securității imperative, în cazul securizării unui întreg director, caz în care codul trebuie copiat în fiecare fișier de cod ascuns al paginii, sau dezavantajul creat de schimbarea ACL-ului (lista de control a accesului) pentru o pagină sau un director, caz în care va trebui să schimbăm codul în toate fișierele, utilizăm securitatea declarativă. Am definit o secțiune <authorization> în fișierul Web.config pentru tot site-ul și câte una pentru fiecare subdirector, în care am specificat utilizatorii și rolurile care au acces pe un anumit director sau pagină [4,14].

7. Concluzii

ASP.NET înlătură dezavantajele vechilor tehnologii de dezvoltare a aplicațiilor Web care se referă în general la: abilitatea scăzută asupra controlului setărilor de securitate și utilizarea inefficientă a resurselor. De asemenea, o altă problemă o constituie faptul că server-ul Web trebuie să creeze câte o instanță a aplicației pentru fiecare cerere a clientului. Acest model face ca aceste aplicații să fie mult mai puțin utilizate în medii cu un număr mare de utilizatori simultani, plus la faptul că realizarea codului cerea o foarte mare atenție. Acest tip de aplicație poate fi de asemenea greu de scris, de depănat și integrat cu celelalte componente. ASP.NET este o platformă de dezvoltare a aplicațiilor Web perfect adaptabilă pentru proiectarea, implementarea aplicațiilor multistrat (n-tier), susține un model de programare complet orientată obiect și o arhitectură bazată pe controlul și reutilizarea codului, oferă abilitatea de scriere a codului în orice limbaj suportat de platforma .NET Framework (inclusiv Visual Basic, #C, J#, etc). ASP.NET este, de asemenea, o platformă pentru dezvoltarea serviciilor Web, care sunt unități de cod reutilizabile pe care alte aplicații le pot accesa prin intermediul platformei de pe computerul care asociază aceste servicii.

Referințe:

1. Selly D., Troelsen A., Barnaby T. Expert ASP.NET 2.0. Advanced Application Design. Apress, 2006. - 440 p.
2. Carmocanu Gh. Tehnologia ASP.NET în elaborarea aplicațiilor pe rețele // Conferința corpului didactico-științific „Bilanțul activității științifice a USM în anii 2000-2002, 30 septembrie – 6 octombrie 2003”. - Chișinău: CEP USM, 2003, p.146-147.
3. Moroney L., MacDonald M., et al. Pro ASP.NET 2.0 in VB 2005. Apress, 2006, ISBN-13: 978-1-59059-776-7. - 360 p.
4. Bellinaso M. ASP.NET 2.0 WebSite programming – Problem – Design – Solution, Wrox Press, 2006. ISBN: 978-0-7645-8464-0. - 600 p.
5. Ferguson J., Patterson B., et al. C# Bible. Wely Publishing Inc., Indianapolis, 2006, ISBN: 978-0-7645-4834-5. - 830 p.
6. Schneider R. SQL Server 2005. Express Edition for Dummies. Wiley Publishing, Inc, Indianapolis, 2006, ISBN: 978-0-7645-9927-9. - 408 p.
7. Rajesh G., Lance D. Wrox’s SQL Server 2005 Express Edition Starter Kit. Wiley Publishing, Inc., Indianapolis, 2006. - 384 p.
8. Esposito D. Programming Microsoft ASP.NET 2.0 Core Reference. Microsoft Press, 2006, ISBN 9780735621763. - 784 p.
9. Evjenet B., et al. Professional ASP.NET 2.0 Special Edition. Wrox Press, 2006. - 1584 p.
10. Schackow S. Professional ASP.NET 2.0 Security, Membership, and Role Management. Wiley Publishing, Inc. Indianapolis, 2006. - p.648.
11. Wallace B. McClure, Gregory A. Beamer et al. Professional ADO.NET 2.0 Programming with SQL Server 2005, Oracle, and MySQL. Wiley Publishing, Inc, Indianapolis, 2006, SBN: 978-0-7645-8437-4. - 648 p.
12. Esposito D. Introducing Microsoft ASP.NET 2.0. Microsoft Press, Redmond, Washington 98052-6399, 2005, ISBN 9780735620247. - 448 p.
13. Felea V., Gorea D. Bazele de date native XML în contextul sistemelor de e-learning pe Web // Lucrările Conferinței Naționale de Învățământ Virtual: ediția a III-a, București, 28-30 octombrie, 2005. Software educațional. – București: Editura Universității din București, ISBN 973-737-097-X , 2005, p.2-3.
14. Armstrong D. Pro ASP.NET 2.0 Website Programming. Apress, 2005, ISBN10: 1-59059-546-7. - 672 p.
15. Thangarathinam Th. Professional ASP.NET 2.0 Databases. Wiley Publishing, Inc., Indianapolis, 2007, ISBN: 978-0-470-04179-6. - 504 p.

Prezentat la 19.04.2008